

Област Плевен

- ▶ Население (2016) 250 062
- ▶ Територия (кв.км) 4653,3
- ▶ Брой на населените места 123
- ▶ Дял на населението в градовете (%) 66,5

Общ преглед

Брутният вътрешен продукт на глава от населението и заплатите в областта нарастват по-бавно от средните за страната и областта все повече изостава. Намаляването на заетостта и увеличаването на безработицата в областта през 2016 г. контрастира с положителните тенденции на национално ниво. Инвестиционната активност в областта е сравнително ниска. Значително по-ниски от средните за страната остават достъпът и използваемостта на интернет от местното население. Оценките на администрацията за развитието на електронното управление и предоставянето на услуги на „едно гише“ от плевенските общини са

съизмерими със средните за страната. Област Плевен е сред общините с най-нисък естествен прираст. Коефициентът на механичен прираст също намалява и през 2016 г. достига най-ниското си ниво за последните десет години. Резултатите на зрелостните изпити в областта остават сравнително слаби. Плевен е една от областите с най-добра оценка за състоянието на здравеопазването. Съдиите в областта са сравнително слабо натоварени, а правораздаването – бързо. Макар и интересът към музеите да е традиционно висок, културният живот в областта не е особено интензивен.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Доходи и условия на живот

Пазар на труда

Инвестиции

Инфраструктура

Данъци и такси

Администрация

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Демография

Образование

Здравеопазване

Сигурност и правосъдие

Околна среда

Култура

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ●●

Доходи и условия на живот ●●●●

БВП на човек от населението в област Плевен продължава да нараства, но ръстът му е по-нисък от средния за страната и през 2015 г. достига 7039 лв. при 12 339 лв. за страната. Подобна картина се наблюдава и при заплатите. Докато преди кризата размерът на средната годишна брутна заплата в областта е над 80% от средната за страната, през 2015 г. тя е под 75% със стойност от 7892 лв. при 10 535 лв. за страната.

Средногодишният доход на лице от домакинството в областта обаче остава относително висок. Той е причината област Перник да се доближава до средните стойности за страната по дял на населението, живеещо с материални лишения (27% при 32% за страната), както и по дял на населението, живеещо под националната линия за бедност (24% при 23% за страната) и през 2015 г.

Пазар на труда ●●●

Икономическата активност в област Плевен намалява в унисон с тенденцията в страната през 2016 г., като достига 66,5% при 68,7% за страната. Но докато в страната това е съпътствано от нарастване на заетостта и намаляване на безработицата, в област Плевен се случва точно обратното. Заетостта намалява под предкризисното си ниво, което успя да надхвърли през 2015 г., и достига 59,5% през 2016 г. при 63,4% за страната. Плевен е и една от малкото области, в които безработицата нараства през 2016 г. Докато в страната безработицата намалява с 1,4 п.п., в област Плевен тя нараства с 1,4 п.п. до 10,6%.

Наблюдава се и влошаване на образователната структура на населението на възраст 25–64 години. Делът на висшите намалява слабо до 24,1%, а делът на населението с основно и по-ниско образование нараства до 19,3%. Въпреки това разликите със средните за страната дялове са относителни малки.

Инвестиции ●●

Инвестиционната активност в областта е сравнително ниска. Броят на предприятията се повишава, но остава под средния за страната – 39 на 1000 души от населението при 55 на 1000 души за страната през 2015 г. Разходите за придобиване на ДМА също нарастват през 2015 г. и достигат почти 2000 лв./човек от населението при около 3000 лв./човек за страната.

Привлечените чужди инвестиции в областта са сравнително ниски. През 2015 г. дори се наблюдава лек спад и размерът им към края на 2015 г. достига 1130 евро/човек при 3250 евро/човек за страната.

Област Плевен усвоява сравнително малко европейски средства. Към 30 юни 2017 г. стойността на изплатените суми по оперативните програми на бенефициенти от

областта е 228 млн. лв., или 914 лв./човек от населението при 1344 лв./човек за страната. В рамките на областта най-много средства отново усвоява община Белене – близо 4000 лв./човек, докато стойностите в останалите десет плевенски общини не превишават 1000 лв./човек.

Инфраструктура ●

Гъстотата на пътната и железопътната мрежа в областта е съизмерима със средните стойности за страната, но делът на автомагистралите и първокласните пътища е по-нисък – 12% при 19% за страната през 2015 г. Качеството на пътищата в областта е сходно с това в страната като цяло – през 2016 г. 41% от пътната настилка в област Плевен е в добро състояние при 42% за страната.

Значително по-ниски от средните за страната остават достъпът и използваемостта на интернет. През 2016 г. както делът на домакинствата с достъп до интернет в областта, така и делът на лицата, използвали интернет през последните 12 месеца, се свиват до 50% при съответно 64% и 63% за страната.

Данъци и такси ●●

Значително по-висок от средния за страната е данъкът върху недвижимите имоти на юридическите лица в областта, като дори се повишава заради увеличението в общините Белене и Никопол. По-висок от средния е и данъкът за прехвърляне на собственост, като в болшинството от плевенските общини размерът му е над средния за страната.

Чувствително по-нисък от средния за страната пък е усредненият данък за търговия на дребно и той не се променя през 2017 г. Дори най-високата ставка – тази в община Плевен, е по-ниска от средната за страната. По-нисък остава и данъкът върху превозните средства и разликата се увеличава заради намалението му в община Долна Митрополия. Данъкът върху таксиметровия превоз в общините от областта също е по-нисък от средния за страната.

Администрация ●●●

През 2017 г. самооценките на администрацията за развитието на електронното управление и предоставянето на услуги на „едно гише“ от плевенските общини са съизмерими със средните за страната. Прозрачността на администрацията в общините в областта се повишава през 2017 г. и остава по-висока от средната за страната, но разликата се стопява. Като най-прозрачни са оценени общините Долна Митрополия и Плевен, а най-малко прозрачна отново е община Левски.

През 2016 г. покритието на кадастралната карта в областта расте, но остава по-ниско от средното за страната. Все още в четири от общините никаква част от територията не е включена в кадастъра.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ●●

Демография ●●

От 2011 г. насам коефициентът на естествен прираст за областта се задържа на ниво около -10‰, което е значително по-ниско от средното за страната. И през 2016 г. област Плевен е сред общините с най-нисък естествен прираст. Коефициентът на механичен прираст също намалява и през 2016 г. достига най-ниското си ниво за последните десет години.

Тези процеси предопределят бързото застаряване на населението в областта. През 2016 г. коефициентът на възрастна зависимост като отношение на населението на 65 и повече години към това на 0–14 години е 186% при 147% за страната.

Плевен е сред областите със сравнително слаба урбанизация – 67% от местното население живее в градовете при 73% за страната, което се отразява и на по-ниската гъстота на населението в областта.

Образование ●●

Традиционно за последните 5–6 години нетният коефициент на записване в V–VIII клас в област Плевен е по-висок от средния за страната. През 2016 г. той достига 83% в областта при 78% за страната. Въпреки по-високия обхват на образованието в областта дяловете на второгодниците и на отпадналите от основното и средното образование са значително по-високи от средните за страната.

По-слаби остават резултатите от зрелостните изпити. На матурата по БЕЛ през 2017 г. учениците от Плевенска област получават едни от най-слабите резултати – средната оценка е 3,98 при 4,22 за страната. Сравнително висок е и делът на двойките – близо 14% от явилите се в областта получават слаба оценка при средно 8% в страната.

През 2016 г. студентите в областта за втора поредна година са над 2000, което е рекорд за областта, но в сравнение с другите български области, които предлагат висше образование, този брой е сравнително нисък.

Здравеопазване ●●●●●

Плевен е една от областите с най-добра оценка за здравеопазването в страната на база на избраните индикатори. Здравноосигурените са 91% при 88% за страната. Осигуреността с лекари също е висока. Плевен е на първо място по относителен брой на общопрактикуващите лекари – един на 1216 души при един на 1611 души в страната. Областта е и на второ място (след столицата) по осигуреност с лекари от водещите специалности – един на 399 души при един на 530 души в страната за 2016 г.

Традиционно Плевен е и областта с най-голяма леглова база в МБАЛ спрямо населението. През 2016 г. леглата са 7,4 на 1000 души при 5,1 на 1000 души в страната, което

е предпоставка за затвърждаване на второто място (след Пловдив) на Плевен като областта с най-голям брой преминнали за лечение болни – 325 на 1000 души при 235 на 1000 души в страната.

Сигурност и правосъдие ●●●

Правораздаването в областта се характеризира със слаба натовареност на съдиите и с относително бързо приключване на делата. Наказателните съдии в окръжния съд разглеждат средно по 7,6 дела на месец при 9,4 дела на месец на съдия в страната през 2016 г. Делът на делата, приключили в 3-месечен срок, се задържа на 95% (при 89% за страната), а висшите дела остават по-ниски от средните за страната.

Въпреки че регистрираните в областта престъпления срещу личността и собствеността намаляват през 2016 г., те са повече от средните за страната – 14,5 на 1000 души при 12,6 на 1000 души в страната. Същевременно за първи път от пет години насам разкриваемостта в областта изпреварва, макар и с малко, тази в страната с 48,5% разкрити престъпления при 48,2% в страната.

Околна среда ●●●

Сравнително слабата степен на урбанизация на областта обяснява ниската свързаност на населението с канализация. През 2015 г. 57% от местното население живеят в селища с обществена канализация (при 76% за страната), а 50% имат достъп до канализация, свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води (при 62% за страната).

Въздухът в областта е сравнително чист. Емисиите на въглероден диоксид в атмосферата са 7 пъти по-ниски от средните за страната. Плевен е и сред областите с най-малък обем на образуванието битови отпадъци спрямо населението през 2015 г.

Култура ●

Традиционно интересът към музеите в областта е по-висок от средния за страната. През 2016 г. в областта са отчетени 891 посещения на 1000 души от населението при 734 на 1000 души за страната.

Останалите индикатори в тази категория показват слаба интензивност на културния живот в областта. Посещенията в местните театри са над два пъти под средните за страната (142 на 1000 души при 322 на 1000 души в страната), посещенията в библиотеките – четворно по-малко (141 на 1000 души при 605 на 1000 души за страната). Посещенията в кината вече са значителен брой (507 на 1000 души), но и те са по-малко от средните за страната стойности (778 на 1000 души).

Ключови показатели за област Плевен

Индикатори на икономическото развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	6392	6369	6676	6734	7039	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3902	5091	5431	5043	5645	5666
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	6308	6646	7046	7400	7892	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	21,4	19,6	10,0	22,9	23,6	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	61,6	61,9	66,1	63,7	67,5	66,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	54,1	55,5	58,1	58,0	61,2	59,5
Коефициент на безработица на населението на 15–64 години (%)	12,0	10,3	12,1	9,0	9,2	10,6
Дял на населението с висше образование на 25–64 години (%)	18,5	21,7	22,9	23,6	24,5	24,1
Брой на нефинансовите предприятия на 1000 души от населението	35	35	36	37	39	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1079	1833	1618	1473	1992	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	652	736	1191	1191	1130	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	35,8	37,3	47,6	43,8	54,5	50,3
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	29,2	31,0	38,8	39,0	39,0	40,5
Покритие на кадастъра (%)	10,0	10,0	10,0	10,0	10,8	12,5

Индикатори на социалното развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-9,6	-10,1	-9,1	-10,0	-10,0	-9,8
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-2,5	-4,4	-4,7	-4,0	-4,9	-5,7
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,33	4,06	4,13	4,10	4,01	3,96
Процент оценки на матурите по БЕЛ под „среден“ 3,00	4,66	8,03	8,73	7,93	10,20	14,72
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	83,5	82,7	83,5	82,9	80,4	82,9
Дял на здравноосигурените лица (%)	89,4	88,8	88,2	89,5	90,8	90,8
Преминали болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	207,1	277,8	308,7	235,9	323,2	325,2
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	16,5	15,9	16,7	15,7	16,0	14,5
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	42,1	38,5	36,7	39,2	36,3	48,5
Дял на висшите наказателни дела (%)	7,3	6,2	5,3	11,0	8,1	5,8
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (%)	41,0	41,0	41,2	41,3	49,8	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата (тонове вредни емисии/кв.км)	62,3	50,6	52,8	56,7	44,2	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	192	185	214	388	511	507
Посещения в театрите на 1000 души от населението	108	126	141	138	172	142